

OBSAH

Predhovor	17
Skratky	19

Prvá časť

ŠTÁTNE ZRIADENIE A PRÁVNY PORIADOK ANTICKÉHO RÍMA

I. kapitola

Rímske štátne zriadenie

§ 1. Antický Rím – všeobecný pohľad	21
§ 2. Obdobie kráľovstva	22
§ 3. Obdobie republiky	23
§ 4. Obdobie principátu	28
§ 5. Obdobie absolútneho cisárstva	38

II. kapitola

Rímsky právny poriadok

§ 6. Rímsky právny poriadok – všeobecný pohľad	47
§ 7. Verejné právo (<i>ius publicum</i>)	49
§ 8. Súkromné právo (<i>ius privatum</i>)	50
I. Občianske právo (<i>ius civile</i>)	51
II. Úradnícke právo (<i>ius honorarium</i>)	52
III. Cudzinecké právo (<i>ius gentium</i>)	53
IV. Prirodzené právo (<i>ius naturale</i>)	53
V. Cudzie národné práva	54
§ 9. Význam rímskeho práva súkromného v dejinách právnej kultúry	55
§ 10. Systém výkladu	56
§ 11. Bibliografia	56

III. kapitola

Pramene práva

§ 12. Pramene vzniku rímskeho práva súkromného	60
I. Pojem prameňov vzniku práva	60

II. Ius Papirianum	61
III. Obyčajové právo (consuetudo)	61
IV. Zákony (leges a plebiscita)	62
V. Uznesenia senátu (senatus consulta)	62
VI. Nariadenia úradníkov (edicta magistratum)	63
VII. Právna veda (iurisprudencia)	65
VIII. Cisárske nariadenia (constitutiones principum)	72
IX. Predjustiniánske zbierky rímskeho práva	73
§ 13. Justiniánska kodifikácia	73
I. Ciele kodifikácie	73
II. Kodifikačné práce	74
III. Codex Iustinianus	74
IV. Digesta	74
V. Institutiones	75
VI. Codex Iustinianus repetitae praelectionis	75
VII. Novellae	76
§ 14. Justiniánske právo vo východnej a západnej Európe	76
I. Justiniánske právo vo východnej Európe	76
II. Justiniánske právo v západnej Európe	77
III. Rímskoprávne vplyvy na území Česko-Slovenska	79
1. Veľká Morava	79
2. Rímske právo v Čechách a na Morave	80
3. Rímske právo na Slovensku	81
IV. Rímske právo v Anglicku	83

Druhá časť

OBČIANSKE PRÁVO PROCESNÉ

IV. kapitola

Subjektívne právo a žaloba

§ 15. Subjektívne právo	86
I. Pojem subjektívneho práva	86
II. Druhy subjektívnych práv	87
§ 16. Žaloba a námietka	89
I. Žaloba (actio)	89
II. Druhy žalôb	90
III. Námietka	92

V. kapitola

Rímsky občiansky proces

§ 17. Predpoklady rímskeho občianskeho procesu	94
I. Historický pohľad na občiansky proces	94
II. Orgány súdnej ochrany	97
III. Sporové strany	100

VI. kapitola

Jednotlivé druhy občianskeho procesu

§ 18. Legisakčný proces	102
I. Všeobecná charakteristika	102
II. Legis actio sacramento	103
III. Legis actio per iudicis arbitrive postulationem	104
IV. Legis actio per condictionem	104
V. Legis actio per manus inicctionem	105
VI. Legis actio per pignoris capionem	105
§ 19. Formulový proces	105
I. Všeobecná charakteristika	105
II. Konanie pred magistrátom (in iure)	106
III. Žalobná formula	109
1. Žaloba o vymáhanie určitej dlžnej sumy peňazí (actio certae creditae pecuniae)	111
2. Žaloba z úschovy (actio depositi)	111
3. Žaloba o vymáhanie určitej dlžnej sumy s námietkou (actio certae creditae pecuniae s exceptio)	111
4. Vlastnícka žaloba o vydanie veci (rei vindicatio – formula petitoria)	112
5. Žaloba o prétorské vlastníctvo (actio Publiciana in rem)	112
6. Žaloba z úkonu podriadeného v rámci splnomocnenia (actio quod iussu)	112
7. Žaloba o rozdelenie spoluvlastníctva (actio communi dividundo)	113
IV. Konanie pred sudcom (apud iudicem)	113
V. Výkon (exekúcia) rozsudku	116
§ 20. Kogničný proces	118
I. Všeobecná charakteristika	118
II. Zásady kogničného procesu	120
III. Osobitné druhy procesu v poklasickej dobe	123
§ 21. Mimožalobná prétorská ochrana	123
I. Všeobecná charakteristika	123
II. Interdikty (interdicta)	124
III. Navrátenie do predošlého stavu (in integrum restitutio)	125
IV. Prétorské stipulácie	126
V. Uvedenie do držby (missio in possessionem)	126

*Tretia časť***OSOBY****VII. kapitola****Prirodzené osoby**

§ 22. Právna spôsobilosť prirodzených osôb	127
I. Pojem právnej spôsobilosti	127
II. Vznik a zánik právnej spôsobilosti	128
III. Obmedzenie právnej spôsobilosti	129
§ 23. Stav slobody (<i>status libertatis</i>)	129
I. Vznik otroctva	129
II. Zánik otroctva	130
III. Prepustenci (<i>libertini</i>)	131
IV. Kolóni (<i>coloni</i>)	132
§ 24. Občianstvo (<i>status civitatis</i>)	132
I. Rímski občania (<i>cives Romani</i>)	132
II. Latíni (<i>Latini</i>)	133
III. Cudzinci (<i>peregrini</i>)	133
§ 25. Rodina (<i>status familiae</i>)	133
I. Všeobecná charakteristika	133
II. Moc hlavy rodiny (<i>patria potestas</i>)	134
III. Agnátska rodina	136
IV. Kognátska rodina	137
V. Majetkovoprávne postavenie nesvojprávnych osôb (<i>alieni iuris</i>)	137
VI. Manželstvo (<i>matrimonium</i>)	139
VII. Majetkové vzťahy medzi manželmi	140
§ 26. Spôsobilosť právne konať	142
I. Spôsobilosť právne konať a jej druhy	142
II. Obmedzenia spôsobilosti právne konať	143
§ 27. Poručníctvo a opatrovníctvo	145
I. Poručníctvo (<i>tutela</i>)	145
II. Opatrovníctvo (<i>cura</i>)	146

VIII. kapitola**Právnické osoby**

§ 28. Druhy právnických osôb	147
I. Všeobecne	147
II. Korporácie	147
III. Nadácie a ústavy	149

*Štvrtá časť***ZÁKLADNÝ MECHANIZMUS PRÁV A POVINNOSTÍ****IX. kapitola****Právne skutočnosti a právne úkony**

§ 29. Právne skutočnosti	150
I. Právna skutočnosť	150
II. Delenie právnych skutočností	150
III. Následky právnych skutočností	151
§ 30. Právne úkony	152
I. Súkromná autonómia	152
II. Právny úkon	153
III. Delenie právnych úkonov	154
IV. Náležitosti právneho úkonu	155
V. Obsahové zložky právneho úkonu	156

X. kapitola**Vôľa a jej prejav. Pohnútka**

§ 31. Vôľa konajúceho	157
§ 32. Prejav vôle	158
§ 33. Nezhoda vôle s prejavom	160
§ 34. Význam vadnej pohnútky	162
I. Psychické donútenie	162
II. Podvod	163
§ 35. Vady právneho úkonu	163
§ 36. Vedľajšie zložky právneho úkonu	166
I. Všeobecná charakteristika	166
II. Podmienka	166
III. Uloženie času	168
IV. Doložky	169
§ 37. Zastúpenie	169
I. Priame zastúpenie	169
II. Nepriame zastúpenie	170

*Piata časť***VECNÉ PRÁVO****XI. kapitola**

Pojem a systém vecného práva	172
---	------------

XII. kapitola

Veci

§ 38. Pojem veci	174
§ 39. Delenie vecí	174
a) Nehnuteľné a hnutel'né veci	176
b) Zastupiteľné a nezastupiteľné veci	176
c) Spotrebitel'né a nespotrebitel'né veci	176
d) Deliteľné a nedeliteľné veci	177
e) Jednoduché, zložené a hromadné veci	177
f) Súčasť veci a príslušenstvo	178
g) Plody	178

XIII. kapitola

Držba a jej ochrana

§ 40. Pojem držby	180
§ 41. Dejiny rímskej držby	181
§ 42. Druhy držby	181
I. Civilná držba (possessio civilis)	181
II. Naturálna držba (naturalis possessio, detencia)	182
III. Interdiktná držba (possessio ad interdicta)	183
IV. Oprávnená držba (possessio iusta)	184
V. Vadná držba (possessio vitiosa)	184
VI. Dobromysel'ná držba (possessio bonae fidei)	184
VII. Držba na účely vydržania (possessio ad usucapionem)	185
§ 43. Nadobudnutie držby	185
I. Corpore et animo	185
1. Nadobudnutie držby corpore	185
2. Nadobudnutie držby animo	186
II. Spôsoby nadobudnutia držby	186
III. Nadobudnutie držby tretími	188
§ 44. Trvanie a zánik držby	189
I. Zánik držby corpore et animo	189
II. Zánik držby corpore	190
III. Zánik držby animo	190
IV. Zánik držby so zreteľom na subjekt	191
V. Zánik držby so zreteľom na predmet	191
§ 45. Subjekt držby	191
§ 46. Predmet držby	192
I. Držba veci	192
II. Držba práva	192
§ 47. Ochrana držby	192
I. Právna ochrana držby	193
1. Interdictum uti possidetis	193

2. Interdictum utrubi	194
3. Interdictum unde vi	194
4. Interdictum de vi armata	195
5. Interdictum de precario	195
II. Mimoprávna ochrana držby	196

XIV. kapitola

Vlastnícke právo

§ 48. Vývin rímskeho vlastníckeho práva	197
I. Najstaršie (archaické) právo	197
II. Predklasické a klasické právo	198
III. Poklasické a justiniánske právo	198
§ 49. Pojem vlastníckeho práva	199
§ 50. Obsah vlastníckeho práva	201
§ 51. Druhy vlastníckeho práva	202
I. Kviritské vlastníctvo	202
II. Bonitárne vlastníctvo	203
III. Provinčné vlastníctvo	203
IV. Vlastníctvo cudzincov	204
§ 52. Obmedzenia vlastníckeho práva	204
I. Všeobecne	204
II. Obmedzenia vo verejnom záujme	204
III. Obmedzenia v súkromnom záujme	205
1. Previsnutie konárov	205
2. Prepadnutie plodov (procidere)	205
3. Úprava hraníc susedných pozemkov (ambitus)	205
4. Núdzová cesta	205
5. Zákaz imisií	206
6. Odrazenie dažďovej vody	206
7. Zábezpeka na náhradu budúcej škody (cautio damni infecti)	206
8. Zákaz pokračovať v stavbe (operis novi nuntiatio)	206
§ 53. Spoluvlastníctvo	207
I. Vlastníctvo spoločnou rukou (consortium)	207
II. Podielové spoluvlastníctvo (communio pro indiviso, condominium)	207
§ 54. Nadobudnutie a zánik vlastníckeho práva	208
I. Všeobecne o nadobudnutí vlastníckeho práva	208
II. Pôvodné spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva	209
1. Occupatio	209
2. Nadobudnutie vlastníckeho práva spojením, splynutím, zmiešaním a spracovaním	211
3. Nadobudnutie vlastníckeho práva k plodom	214
III. Usucapio	215

IV. Odvozené spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva	220
1. Mancipatio	220
2. In iure cessio	221
3. Traditio ex iusta causa	221
V. Zánik vlastníckeho práva	224
§ 55. Ochrana vlastníckeho práva	224
I. Rei vindicatio	225
II. Actio negatoria	229
III. Actio Publiciana	230

XV. kapitola

Vecné práva k cudzej veci (iura in re aliena)

§ 56. Služobnosti (servitutes)	232
I. Všeobecne o služobnostiach	232
II. Pozemkové služobnosti (servitutes praediorum)	233
III. Osobné služobnosti (servitutes personales)	235
1. Požívacie právo (ususfructus)	235
2. Užívacie právo (usus) a iné osobné služobnosti	236
§ 57. Ostatné užívacie vecné práva	236
I. Dedičný nájom (emphyteusis)	236
II. Dedičné právo stavby (superficies)	237
§ 58. Záložné právo	237
I. Pojem, podstata a účel záložného práva	237
II. Druhy záložného práva	238
1. Fiducia cum creditore contracta	238
2. Ručný záloh (pignus)	239
3. Zmluvný záloh (hypotheca)	239
III. Predmet záložného práva (záloh)	239
IV. Obsah záložného práva	240
1. Právo držby (ius possidendi)	240
2. Právo záloh predať (ius distrahendi)	240
V. Viacnásobné záložné právo	241
VI. Vznik záložného práva	242
VII. Zánik záložného práva	242

Šiesta časť

ZÁVÄZKOVÉ PRÁVO

XVI. kapitola

Všeobecná charakteristika záväzkov

§ 59. Podstata záväzkov	243
I. Význam záväzkov	243
II. Definícia záväzku	244

III. Vývoj záväzkov	245
IV. Civilné záväzky	248
V. Naturálne záväzky	249

§ 60. Delenie záväzkov	250
I. Záväzky podľa prameňa ich vzniku	250
II. Záväzky z kontraktov	250
III. Záväzky z protiprávných úkonov	253
IV. Dohody	253
§ 61. Subjekty záväzkov	253
I. Osobný ráz záväzku	253
II. Delené záväzky	254
III. Kumulatívne záväzky	255
IV. Solidárne záväzky	255
V. Prevod pohľadávky a záväzku	257
1. Všeobecne	257
2. Postúpenie pohľadávky (cessio)	257
3. Prevod záväzku (prevzatie dlhu)	258
4. Zmluvy v prospech a na ťarchu tretích	259
VI. Vedľajšie záväzky	259
1. Ručenie	259
2. Constitutum debiti	261
3. Intercesia	261
4. Adjektická zodpovednosť	262
5. Vedľajší veriteľ	264
§ 62. Predmet záväzkov	264
I. Plnenie a jeho náležitosti	264
II. Druhovú a individuálne plnenie	265
III. Deliteľné a nedeliteľné plnenie	265
IV. Určité a neurčité plnenie	265
V. Alternatívny záväzok a alternatívna možnosť plnenia	266
VI. Vedľajšie plnenia	267
§ 63. Zánik záväzkov	268
I. Všeobecne o zániku záväzkov	268
II. Zánik záväzkov podľa civilného práva	269
1. Splnenie (solutio)	269
2. Odpustenie dlhu	271
3. Novácia a delegácia	271
4. Ostatné civilné dôvody zániku záväzku	273
III. Zánik záväzkov podľa prétorského práva	274
1. Dohoda o odpustení dlhu	274
2. Započítanie (compensatio)	274
§ 64. Zodpovednosť za nesplnenie záväzku	275
I. Nesplnenie záväzku	275
II. Spôsobenie a zavinenie nesplnenia	275
III. Náhrada škody	278
IV. Omeškanie dlžníka a veriteľa	279

V. Scudzenie na škodu veriteľov	280
---------------------------------------	-----

XVII. kapitola

Jednotlivé druhy kontraktov

§ 65. Reálne kontrakty	281
I. Pôžička (mutuum)	281
II. Vypožičanie (commodatum)	282
III. Úschova (depositum)	283
IV. Ručný záloh (pignus)	285
§ 66. Verbálne a literálne kontrakty	285
I. Verbálne kontrakty	285
1. Stipulácia (stipulatio)	285
2. Iné verbálne kontrakty	287
II. Literálne kontrakty	287
§ 67. Konsenzuálne kontrakty	288
I. Kúpna zmluva (emptio – venditio)	288
II. Nájom (locatio conductio)	293
1. Všeobecná charakteristika	293
2. Nájom veci (locatio conductio rei)	294
3. Pracovná zmluva (locatio conductio operarum)	295
4. Zmluva o diele (locatio conductio operis)	297
III. Spoločenská zmluva (societas)	298
IV. Príkazná zmluva (mandatum)	302

XVIII. kapitola

Rozšírenie kontraktuálneho systému

§ 68. Nepomenované kontrakty (contractus innominati)	304
§ 69. Dohody (pacta) a darovanie (donatio)	305
I. Dohody (pacta)	305
1. Všeobecne o dohodách	305
2. Vedľajšie dohody (pacta adiecta)	306
3. Prétorské dohody	306
4. Zákonné dohody (pacta legitima)	307
II. Darovanie (donatio)	307
§ 70. Kvázik kontrakty (quasi ex contractu)	309
I. Všeobecne	309
II. Obstaranie cudzích záležitostí bez príkazu (negotiorum gestio)	309
III. Bezdôvodné obohatenie sa	310
IV. Ostatné kvázik kontrakty	311

XIX. kapitola

Protiprávne úkony (delicta) a trestné činy (crimina)

§ 71. Závazky z protiprávnych úkonov (ex delicto)	313
I. Všeobecne o záväzkoch z deliktov	313
II. Civilné delikty	315
1. Krádež (furtum)	315
2. Protiprávne poškodenie veci (damnum iniuria datum)	317
3. Lúpež (rapina)	319
4. Urážka (iniuria, contumelia)	319
III. Prétorské delikty	320
IV. Kvázidelikty	320
§ 72. Trestné činy (crimina)	322
I. Všeobecne	322
II. Trestné činy (crimina)	322
III. Tresty a trestný proces	323
IV. Mimoriadne trestné konanie (cognitio extra ordinem)	325

Siedma časť

DEDIČSKÉ PRÁVO

XX. kapitola

Charakteristické rysy rímskeho dedičského práva

§ 73. Dedenie a jeho vývoj v Ríme	327
I. Pojem, predmet a význam dedenia	327
II. Vývoj právnych úprav dedenia	329

XXI. kapitola

Jednotlivé druhy dedenia

§ 74. Dedenie zo závetu	333
I. Závet (testamentum) a závetná spôsobilosť (testamenti factio)	333
II. Formy závetu	335
III. Obsah závetu	337
IV. Neplatnosť a neúčinnosť závetu	339
§ 75. Dedenie zo zákona (ab intestato)	339
I. Pojem dedenia zo zákona	339
II. Dedenie zo zákona podľa civilného práva	340
III. Dedenie zo zákona podľa prétorského práva	341
IV. Dedenie zo zákona v období cisárstva	342
V. Dedenie zo zákona podľa justiniánskych noviel	342

§ 76. Dedenie proti závetu (contra tabulas)	343
I. Všeobecne o dedení proti závetu	343
II. Formálne právo dediť	344
III. Materiálne právo dediť	344
IV. Justiniánska úprava	345

XXII. kapitola

Dôsledky nadobudnutia dedičstva

§ 77. Nadobudnutie dedičstva a zodpovednosť dedičov za dlhy	346
I. Druhy a spôsoby nadobudnutia dedičstva	346
II. Postúpenie dedičstva a prevod práva nadobudnúť dedičstvo	348
III. Obmedzenia nadobudnutia dedičstva	349
IV. Zodpovednosť dediča za dlhy poručiťľa	349
V. Spoludedičia	350
VI. Ochrana dediča	351

XXIII. kapitola

Singulárna sukcesia pre prípad smrti

§ 78. Odkazy (legata), fideikomisy (fideicomissa) a darovanie pre prípad smrti	352
I. Všeobecne o singulárnej sukcesii pre prípad smrti	352
II. Odkazy	353
III. Fideikomisy	354
IV. Darovanie pre prípad smrti	354
Synoptická tabuľka	355
Vecný register	369